

2. Політична культура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.100balov.com/predmet/politolog/pol1/p11.php>
3. Політична культура сучасної України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-912.html>
4. Політична культура українців у XXI столітті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream.pdf>
5. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 528 с.
6. Центр Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://razumkov.org.ua/ukr/polls.php>

Ревуцька Л.А., Бучинська Я.В.

студентки,

Науковий керівник: Маскевич О.Л.

старший викладач,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ У ПРОТИДІІ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

На сьогодні політичний процес в Україні, на думку окремих фахівців, за своєю характеристикою є ближчим до країн третього світу, ніж до західноєвропейських країн. Для такого процесу характерними ознаками є корумпованість, неефективність державної влади і малопомітними є ознаки демократії і свободи особистості, які б забезпечили політичну і соціальну стабільність в державі.

У наукових працях зустрічаються різні підходи до оцінки зв'язку політики і корупції, але нерозривність влади і корупції констатується більшістю аналітиків [3, с. 22].

Висвітленню різних проблем протидії корупції присвячено наукові роботи таких вітчизняних вчених, як Л. І. Аркуша, Д. Г. Заброда, М. І. Камлик, О. М. Костенко, В. С. Лукомський, М. І. Мельник, Є. В. Невмержицький, С. С. Рогульський, А. О. Сафоненко, С. А. Шалгунова.

Аналізуючи норми сучасного законодавства, слід підкреслити, що в ньому недостатньо реалізовано інститут політичної відповідальності за корупційні дії політичних діячів, що певним чином знижує ефективність антикорупційної діяльності в цілому [1, с. 70].

Зараз українське суспільство потребує системної модернізації, адже в умовах сучасного оновлення суспільства політичні реформи не підкріплюються економічними, а процес демократизації зводиться до свободи говорити. Цьому може сприяти залучення до громадського життя політичних партій, громадських організацій. В соціально-політичному розумінні корупція давно сприймається як критерій зрілості, активності діючого громадянського суспільства. Громадський контроль може здійснюватись через парламенти, органи самоуправління, ЗМІ, громадські організації, за допомогою яких підвищується контроль за діяльністю державних управлінських структур, підвищується авторитет довіри по відношенню до уряду, парламенту.

Інформаційні інститути впливають на політичну свідомість і політичну діяльність через ЗМІ, систему освіти, через що програмується майбутня політична поведінка громадян. В разі втрати контролю суспільства над ЗМІ корумповані групи можуть захопити ЗМІ і використати їх для формування потрібної їм громадської думки. В цьому разі ЗМІ можуть стати чинником, сприяючим поширенню корупції у суспільстві.

За даними досліджень, саме корупція є однією з причин, що призвела до масових протестів в Україні наприкінці 2013 р. – на початку 2014 р. Згідно з результатами дослідження «Барометру Світової Корупції» (Global Corruption Barometer) проведеного міжнародною організацією Transparency International у 2013 р., 36% українців були готові вийти на вулицю для боротьби з корупцією. Згідно з результатами проведеного Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) наприкінці 2013 р. дослідження громадської думки, корупція вже входила до переліку найбільших проблем населення і викликала особливе занепокоєння у 47% громадян. Згідно з дослідженнями Індексу сприйняття корупції, що проводяться Transparency International, українці вважають свою державу однією з найбільш корумпованих у світі: у 2012-2013 роках держава займала 144 місце з 176 країн, охоплених дослідженням).

Кожна із політичних сил, як правляча, так і опозиційна, у своїх маніфестах наголошують на необхідності подолання корупції, і пропонують свої шляхи вирішення цієї проблеми.

Отже, реалізація зазначених антикорупційних стратегій зусиллями провідних політичних інститутів і залучення їх до здійснення загальнодержавної антикорупційної політики через свої представництва на місцях дасть змогу отримати більш ефективні результати антикорупційної діяльності по всій країні в цілому. Призначення і роль політичних партій у житті суспільства дозволяє переконатися у необхідності їх залучення до даного процесу. Адже, реалізуючи антикорупційні ініціативи через своїх представників у владі, політичні партії мають всі необхідні важелі впливу на здійснення політичного курсу держави в цій сфері, в першу чергу, через законотворчу діяльність, засоби поширення інформації і впливу на громадську думку. Політичні аспекти протидії корупції також слід розглядати в площині максимальної прозорості виборчих процедур. Створення таких умов слід реалізовувати не тільки через офіційних спостерігачів на виборах, а й через неупереджені виборчі комісії із складу як партійних, так і позапартійних громадян.

Саме позапартійність, на наш погляд, буде сприяти забезпеченню чесних виборчих процедур. Формуванню належного рівня соціальної культури буде сприяти проведення громадської просвіти в усіх сферах діяльності держави, що також буде виховувати громадян в напрямку прихильності нормам права. Ідеологія, заснована на вихованні почуття громадського обов'язку, прагнення бути корисним суспільству і усвідомлення цінності особистого матеріального добробуту як похідного від добробуту суспільного дасть можливість сформувати необхідний рівень соціальної, в тому числі політичної культури суспільства.

До політичних засобів протидії корупції, на наш погляд, можна також віднести підвищення рівня професійності посадовців, адже з огляду певних висновків окремих вчених, зокрема, Сафоненка А. О., можна стверджувати, що

від рівня професійності залежить рівень доброчесності, а відповідно, і рівень їх політичної культури, і рівень поширеності корупції.

Окрім цього політика створення конкуренції з боку приватних структур щодо надання послуг в різних сферах суспільних відносин: інформаційних, медичних, транспортних створить умови для демонополізації окремих сфер діяльності державних служб і посилення принципів професійності і доброчесності чиновників. Але при цьому слід створити можливості для доступу всіх верств населення до користування послугами приватних фірм, можливо через систему пільг, дотацій для окремих категорій громадян.

Поряд з цим існують й інші ефективні важелі у процесі протидії корупції та корупційної злочинності. Зокрема, висловлюється думка, що рівень корупції можна зменшити лише тоді, коли вона стане ризикованим і низькоприбутковим заняттям. Досягти цього можна завдяки механізму перевірки доходів і видатків чиновників через декларування доходів, що нещодавно знайшло своє нормативне закріплення і в новому антикорупційному законі.

Також втілення в життя критеріїв чесності у сфері державної служби дозволить підвищити соціальну культуру посадовців, що має стати першочерговим завданням у напрямку протидії корупції та корупційної злочинності поряд із застосуванням репресивних заходів впливу у цій сфері.

Формуючи умови для створення належного рівня соціальної і правової культури в суспільстві, слід закладати ці основи з вихованням нового покоління, відслідковуючи тенденції його розвитку. Це може відбуватися шляхом моніторингу і реєстрації всіх форм девіантної спрямованості молоді, зокрема, через включення цієї норми до системи державної статистики, для розробки своєчасного і оптимального прогнозу, що в свій час було запропоновано російським криминологом Сибіряковим С. Л. [2, с. 209]. Визнано, що значну роль у поширенні корупції відіграють політичні причини. Сюди відносять і залишки тоталітаризму нарівні суспільної психології, зрощування політичних еліт з криміналом, відсутність кадрів для вирішення нових політичних завдань.

Також до політичних причин відносять існуюче політичне забезпечення корупції («політичний дах»). Поряд з цим залежність закладених принципів в основу діяльності державних службовців від політики правлячої еліти, як одна із причин корупції, що виділяється в літературі, створює додаткові умови для розуміння корупції як політичної проблеми [4].

Таким чином, з урахуванням вищезазначеного, можна зробити наступні висновки:

По-перше, основною причиною корупції (в політичному аспекті) вважається недостатній розвиток політичної культури, тому її підвищення виступає радикальним засобом в антикорупційній діяльності.

По-друге, збитки від корупції в нашому суспільстві є колосальними, як в матеріальному, так і в духовному вимірах, адже зараз в суспільній свідомості корупція сприймається як етично прийнятна форма поведінки, що свідчить про кризовий рівень політичної культури в суспільстві.

По-третє, аналізуючи норми сучасного законодавства, слід зазначити, що в ньому недостатньо реалізовано інститут політичної відповідальності за корупційні дії політичних діячів, що певним чином знижує ефективність протидії корупційній злочинності.

По-четверте, відзначається важлива роль політичних інститутів у процесі протидії корупції через політичні партії, інститути виборчого права, активну політичну волю та належний рівень політичної культури громадян.

Список використаних джерел:

1. Горшенков Г. Н. Противодействие коррупции: антикриминальный радикализм или его мифологизация? // Российский криминологический взгляд. – 2009. – № 4. – С. 286.
2. Корупція в Україні – не політика. Монографія / Журавський В. С., Михальченко М. І., Михальченко О. М. – К. : Фенікс, 2011. – С. 22, 34-38, 55, 58.
3. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії). Монографія. – К., – 2004. – С. 110.
4. Невмержицький Є.В. Корупція як соціально-політичне явище: особливості проявів і механізми подолання в сучасній Україні: Дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Ін-т держ. і права НАН України – К., 1999. – 19 с.
5. Причины коррупции [Електронний ресурс] / Официальный сайт Википедия – свободная энциклопедия – ru.wikipedia.org. (станом на 24.04.2011р.).

Семчишин С.І.

аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПИТАННЯ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Становлення і розвиток української державності в умовах глобальних змін та формування нового світового порядку вимагають врахування світових тенденцій, які визначають контекст й передумови розвитку сучасних держав та суспільств, істотно впливають на динаміку внутрішньосуспільних трансформацій.

Суверенітет України як «перехідної» держави з огляду на сучасні глобалізаційні тенденції міжнародних відносин, що передбачають високий рівень демократичного та економічного розвитку держави, дотримання нею міжнародних норм та цінностей, інтегрованість в світову спільноту для вирішення спільних для всіх держав проблем є недостатньо реалізований у внутрішньому та зовнішньому вимірах. Причинами цього є особливості перехідного періоду держави та наслідки тривалого бездержавного існування нації.

Нові тенденції світової політики не заперечують суверенітет як організаційний принцип політичного та соціального життя, але він все більше втрачає традиційні форми. Для того, щоб інтегруватися в інформаційне суспільство, Україна має набути визначальних рис цього типу суспільства.

У цьому контексті варто виокремити найвагоміші чинники, які впливають на практичну реалізацію суверенітету України як у внутрішньому, так і в міжнародному вимірі.

В Україні особливо гострою та дискусійною в наукових колах є проблема побудови політичної нації, яка пов'язана із формуванням громадянського суспільства. Важливим для її формування є консолідуючий чинник, який залежить від спільної території проживання, культурних традицій, історичної